

Grammatica les 9

velle, nolle, malle, ferre

velle – willen

nolle – niet willen (<non velle)

malle – liever willen (< ma velle)

ferre – dragen, verdragen

fieri – worden

		velle - willen	nolle - niet willen	malle - liever willen
praesens	1s.	volo	nolo	malo
indicativus	2	vis	non vis	mavis
	3	vult	non vult	mavult
	1p.	volumus	nolumus	malumus
	2	vultis	non vultis	mavultis
	3	volunt	nolunt	malunt
imperativus	2s.		noli	
	2p		nolite	
imperfectum		volebam	nolebam	malebam
futurum	1s.	volam	nolam	malam
	2	voles	noles	males
perfectum	1s.	volui	nolui	malui
pl.perf.	1s.	volueram	nolueram	malueram

Nota bene:

Noli lacrimare. = Ne lacrima. (Huil niet.)

Nolite lacrimare. = Ne lacrimate. (Huilt niet.)

praesens		fer-re dragen
indicativus	1s.	fero
	2	fers
	3	fert
	1p.	ferimus
	2	fertis
	3	ferunt
imperativus	2s.	fer
	2p	ferte
imperfectum		ferebam
futurum	1s.	feram
	2	feres
perfectum	1s.	tuli
pl.perf.	1s.	tuleram

Samenstellingen van ferre.

re-ferre	terugbrengen, rapporteren
de-ferre	overbrengen, wegbrengen
con-ferre	samenbrengen, vergelijken
afferre (ad-ferre)	brengen naar
auferre (ab-ferre)	wegbrengen
efferre (e-ferre)	weg- , uitbrengen
inferre	brengen naar
offerre	aanbieden (ob-ferre)

De trappen van vergelijking (gradus comparationis)

gradus comparationis:

- | | |
|--------------------------------|---------|
| 21. positivus: stellend | groot |
| 22. comparativus: vergrotend | groter |
| 23. superlativus: overtreffend | grootst |

Hoe maak je de comparativus?

Bij regelmatige adiectiva moet je eerst de gen.s.m. (altus - alti en fortis –fortis) nemen, daarna haal je de genitivusuitgang eraf: alt- en fort- en dan plaats je achter alt/fort- -ior (nom.sg m. en f.) en –ius (n.nom.sg). Dus

altus: alt- altior (m,f) en altius (n.)

forti: fort- fortior (m,f) en fortius (n.)

altus	alt-i	alt-ior m/f alt-ius n alt-ior-is (gen.)
fortis	fort-is	fort-ior fort-ius fort-ior-is

Ook altior/altius en fortior, fortius zijn bijvoeglijke naamwoorden van de derde declinatie met als stam –ior-.

Nota bene:

abl. s. –e i.p.v. –i
gen. p. –um i.p.v. –ium
n.nom.acc. p. –a i.p.v. niet ia.

De betekenis van de comparativus.

De comparativus wordt gebruikt bij vergelijking van twee personen, zaken, groepen.

fortior:

1. sterker
2. te sterk (bv. voor mij; hij is sterker dan ik, hij is te sterk)
3. nogal sterk (hij is sterker dan de meesten; nogal sterk)
4. sterkst (hij is sterker dan zijn broer, hij is de sterkste)

Dan:

In het Latijn heb je twee mogelijkheden:

3. **quam:**
 - a. Ego fortior sum quam tu.
 - b. Ea pulchrior quam soror tua est.

4. de **ablativus van vergelijking/comparationis**: bij de comparativus staat hetgeen waarmee iets vergeleken wordt in de ablativus, die je met **dan** moet vertalen.
 - a. **Te** fortior sum.
 - b. Uxor mea **sorore tua** pulchrior est.

Nota bene.

Als je wilt zeggen veel mooier, of vijf dagen later, geef je aan in welke mate iets iets anders overtreft: respectievelijk veel, vijf dagen. Dan gebruik je in het Latijn de **ablativus van maat/mensurae**.

3. **Multo** fortior quam tu sum.
4. Collis Capitulinus **paulo** altior Palatino est.

De overtreffende trap/superlativus.

In het Latijn kan die overtreffende trap ook aangeven, dat iets het grootst of zeer groot is en de superlativus wordt dan ook vaak in die betekenis gebruikt.

Vorming:

3. bij de meeste adiectiva moet je de genitivus masc. nemen, de genitivusuitgang eraf halen en daarachter –issimus/a/um zetten.

altus	alt-i	altissimus	hoogs, zeer hoog
fortis	fort-is	fortissimus	
ingens	ingent-is	ingentissimus	

4. Bij adiectiva op –er, zet je achter de nom.m. –rimus/a/um

pulcher	pulcherrimus	mooist, zeer mooi
acer	acerrimus	scherpst, zeer scherp

Nota bene: quam + superlativus = zo .. mogelijk. Voorbeeld. Quam fortissimus sum. Ik ben zo dapper mogelijk.

Bijzondere bijvoeglijke naamwoorden.

bonus	melior	optimus
malus	peior	pessimus
magnus	maior	maximus
parvus	minor	minimus
multum	plus (n.)	plurima
multi	plures	plurimi plerique, pleraeque, pleraque